

ment: A Report]. In *Problemy ekonomicheskoy dinamiki*, 172-226. Moscow: Ekonomika, 1989.

Kuzmin, O. Ye., and Melnyk, O. H. *Osnovy menedzhmentu* [Fundamentals of Management]. Kyiv: Akademvydav, 2003.

Melnyk, K. M. "Adaptyvne upravlinnia pidpriemstvom v umovakh nevyznachenosti" [Adaptive Management of Enterprise in the Conditions of Uncertainty]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu*. Seriya «Ekonomichni nauky». 2013. http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_03/20.pdf

Mishchenko, A. P. *Stratehichne upravlinnia* [Strategic Management]. Kyiv: Tsentр navchalnoi literatury, 2004.

Prokhorova, V. V., and Chobitok, V. I. "Intelektualizatsiia upravlinskykh protsesiv yak determinantno-motyvat-siina osnova biznes-modeli pidpriemstv" [Management Process Intellectualization as a Determinant and a Motivational Framework for Building an Enterprise Business Model]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho uni-*

versytetu tekhnolohii ta dizainu. Seriya «Ekonomichni nauky», no. 2 (2020): 65-75.
DOI: 10.30857/2413-0117.2020.2.5

Prokhorova, V. V., and Chobitok, V. I. *Potentsial pidpriemstva: formuvannia i otsinka* [Enterprise Potential: Formation and Evaluation]. Kharkiv: NTMT, 2013.

Shumpeter, Y. *Teoriya ekonomicheskogo razvitiya* [Economic Development Theory]. Moscow: Progress, 1982.

"Tsykly Kondratieva" [Kondratiev's Cycles]. Wikipedia. https://uk.wikipedia.org/wiki/Цикли_Кондратьєва.

Verba, V. A., and Hrebeshkova, O. M. "Analitichna otsinka upravlinskykh tekhnolohii rozvytku ukrainskykh pidpriemstv" [Analytical Assessment of Management Technologies for the Development of Ukrainian Enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 5 (2010): 52-59.

Yatskovyi, D. V. "Suchasni metody otsinky konkurentospromozhnosti pidpriemstva" [Modern Methods of Assessing the Competitiveness of the Enterprise]. *Visnyk sotsialno-ekonomichnykh doslidzhen*, no. 4 (2013): 183-188.

УДК 366.013.005
JEL: O31; O39; P42

КЛАСИФІКАЦІЯ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА РІВЕНЬ ІННОВАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

©2020 СЕКІРОЖ Я. В.

УДК 366.013.005
JEL: O31; O39; P42

Секірож Я. В. Класифікація факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємств

У статті визначено, що для системного підходу до класифікації факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємств характерна комплексна оцінка виявлення різнопланових об'єктивних факторів. Знання цих факторів, вміння виявляти їх вплив на інноваційне забезпечення підприємства дозволяють встановлювати рівень застосування системного підходу під впливом керуючих домінуючих факторів, створювати ефективний механізм управління ними. Оскільки кожний показник відображує деяку визначену економічну категорію та складається під впливом визначених економічних та інших факторів, то фактори – це гіпотетичні причини, які впливають на ряд показників, що аналізуються. У такому розумінні економічні фактори, як економічні категорії, які відображаються показниками, мають об'єктивний характер. Зроблено висновок, що перелік факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства завжди індивідуальний і залежить від внутрішніх можливостей підприємства протидіяти факторам потенційної загрози. Зовнішні фактори характеризують загальні умови погіршення ситуації, однак при належному керівництві, досконалі організації та прийнятті кваліфікованих рішень підприємство має можливість уникнути негативного впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства, незважаючи на значний вплив зовнішнього оточення. Зазначено, що банкрутство підприємства значною мірою обумовлено внутрішніми причинами, і, перш за все, неефективним менеджментом. Усі інші причини є наслідком помилок і неефективних управлінських рішень. Проте наведені класифікації не є постійними, вони змінюються в часі, зокрема залежно від етапу життєвого циклу ринкового товару.

Ключові слова: інноваційне забезпечення, вплив, підприємство, рівень, показник, ефективність, стійкість, розвиток.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-249-256>

Рис.: 3. **Табл.:** 1. **Бібл.:** 10.

Секірож Ярослав Васильович – асистент кафедри економіки та менеджменту, Українська інженерно-педагогічна академія (вул. Університетська, 16, Харків, 61003, Україна)
E-mail: sekirozh.yaroslav@ukr.net

UDC 366.013.005
JEL: O31; O39; P42

Sekirozh Ya. V. A Classification of Factors Influencing the Level of Innovative Support for Sustainable Development of Enterprises

The article determines that a systematic approach to the classification of factors influencing the level of innovative support for sustainable development of enterprises is characterized by a comprehensive assessment of the identification of various objective factors. Knowledge of these factors, the ability to identify their impact on the innovative support of the enterprise can influence the level of application of a systematic approach under the influence of dominant factors, to create an effective mechanism for managing them. Since each indicator reflects a certain economic category and is formed under the influence of certain economic and other factors, the factors are hypothetical reasons that affect a number of indicators under analysis. In this sense, economic factors such as economic categories, which are reflected in the indicators, are objective in nature. It is concluded that the list of factors influencing the level of innovative support for sustainable development of the enterprise is always individual and depends on the internal capabilities of the enterprise to counteract the factors of potential threat. External factors characterize the general conditions of deterioration, but with proper management, perfect organization and qualified decision-making, the company has the opportunity to avoid negative impact on the level of innovation support for sustainable development of the enterprise, despite the signifi-

cant impact of the external environment. It is specified that a bankruptcy situation is largely due to internal reasons, and primarily ineffective management. All other causes are the result of errors and ineffective managerial decisions. However, these classifications are not constant, they change over time, in particular depending on the stage of the life cycle of the market product.

Keywords: innovation support, influence, enterprise, level, indicator, efficiency, sustainability, development.

Fig.: 3. **Tabl.:** 1. **Bibl.:** 10.

Sekirozh Yaroslav V. – Assistant of the Department of Economics and Management, Ukrainian Engineering and Pedagogical Academy (16 Universytetska Str., Kharkiv, 61003, Ukraine)

E-mail: sekirozh.Yaroslav@ukr.net

Сучасні умови розвитку економічних відносин обумовлено низкою факторів впливу на функціонування українських машинобудівних підприємств. Майже половина з них зазнають збитків від звичайної діяльності. Проте навіть не збиткові машинобудівні підприємства мають ознаки кризового стану або знаходяться під загрозою кризи. Запобігання або подолання такого стану можливі за умови своєчасного застосування ефективної економічної політики, яка, в тому числі, передбачає визначення факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку машинобудівних підприємств.

Багато науковців вивчають проблеми щодо формування системи управління стійким розвитком підприємства з точки зору його інноваційного забезпечення. Серед них: Безугла Ю. [1], Данильченко В. [2], Дзюба С., Гайдай І. [3], Кіпа Д. [4], Кривов'язюк І., Стрільчук Р. [5], Прохорова В., Мушнікова С. [6] та ін.

Багато наукових робіт учених-економістів відзначається важливістю проблем щодо вдосконалення класифікації факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємств, що належить до найбільш гострих, складних і надзвичайно актуальних не лише в науковому, а й, насамперед, у практичному аспекті.

Мета статті – удосконалення класифікації факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємств.

Поняття «фактор» є основним у будь-якому економічному дослідженні, оскільки це – рушійна сила будь-якого процесу (явища), яка визначає його характерні риси. В економічних дослідженнях під «фактором» прийнято розуміти умови, що є необхідними та визначальними для даного процесу, а також причини, які безпосередньо зумовлюють його виникнення або отримання результату [1; 5]. Як правило, фактором називають важливу змінну, яка має характер роз'яснення. Змінні, які відібрані та розглядаються, називаються «показниками» або «ознаками» інноваційного забезпечення стійкого розвитку машинобудівних підприємств. Деякі з цих факторів впливу виступають у ролі змінних, що мають характер роз'яснення, інші характеризують ознаку результативності. Змінних, які роз'яснюють, може бути велика кількість. Як правило, вони пов'язані тісними кореляційними зв'язками, оскільки деякі групи факторів впливу є різними формами наведення однієї і

тієї ж причини впливу на інноваційне забезпечення стійкого розвитку підприємства (рис. 1).

Суттєво зменшити розміри кількості ознак дозволяє невелика кількість факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємств і перехід до загальної системи факторів. При такому скороченому вигляді більш ефективно працюють всі інші статистичні методи. Оскільки є можливість невеликою кількістю факторів компактно описати великий масив інформації та припустити, що дійсно існують об'єктивні причини, які характеризують можливість означеного описання. Для системного підходу до класифікації факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємств характерна комплексна оцінка виявлення різнопланових об'єктивних факторів. Знання цих факторів, вміння виявляти їх вплив на інноваційне забезпечення підприємства дозволяють впливати на рівень його застосування під впливом керуючих доміантних факторів, створювати ефективний механізм управління ними. Оскільки кожний показник відображує деяку визначену економічну категорію та складається під впливом визначених економічних та інших чинників, фактори – це гіпотетичні показники, причини, які впливають на ряд показників, що аналізуються. У такому розумінні економічні фактори, як економічні категорії, які відображаються показниками, мають об'єктивний характер.

Фактори впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку при комплексному аналізі потенціалу підприємства можуть класифікуватися за різними критеріями. Так, фактори можуть бути загальними, тобто здійснювати вплив на ряд показників, або специфічними для даного показника. Узагальнюючий характер для багатьох факторів характеризується зв'язками, які існують між деякими показниками. Кількість необхідних для розгляду факторів визначається суб'єктом, який здійснює аналіз, і залежить від його кваліфікації та конкретної ситуації, що розглядається. З цією метою відображаються найбільш важливі фактори, які можуть мати як позитивний, так і негативний вплив на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства. Виходячи з вищевикладеного важливе значення має загальне представлення відібраних, найбільш суттєвих груп факторів макросередовища (рис. 2).

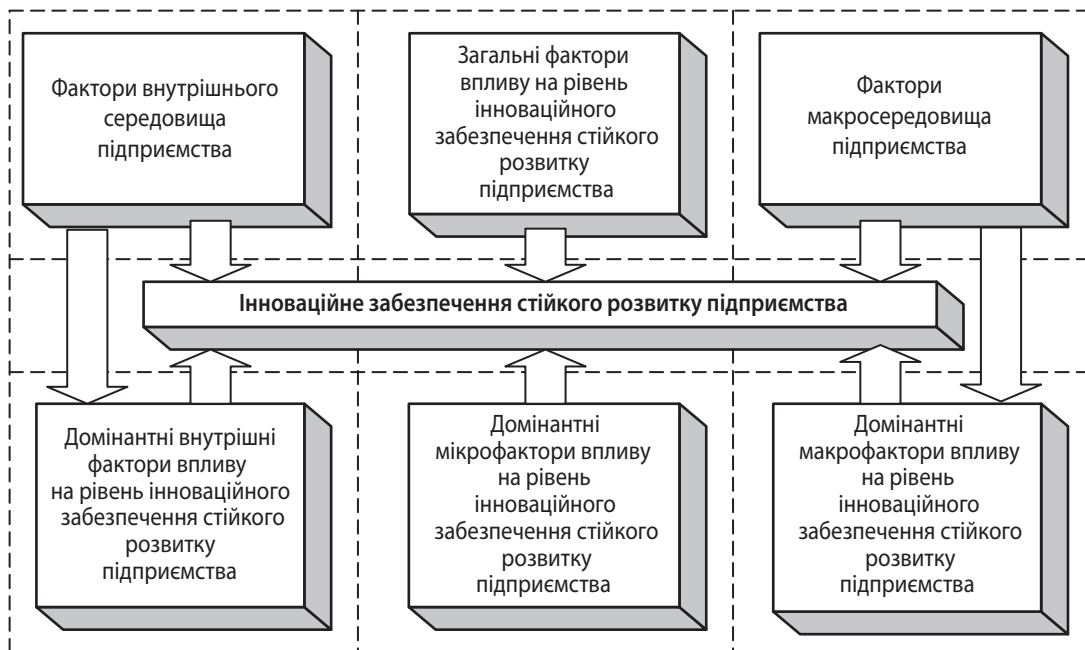


Рис. 1. Фактори впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства

Джерело: авторська розробка.

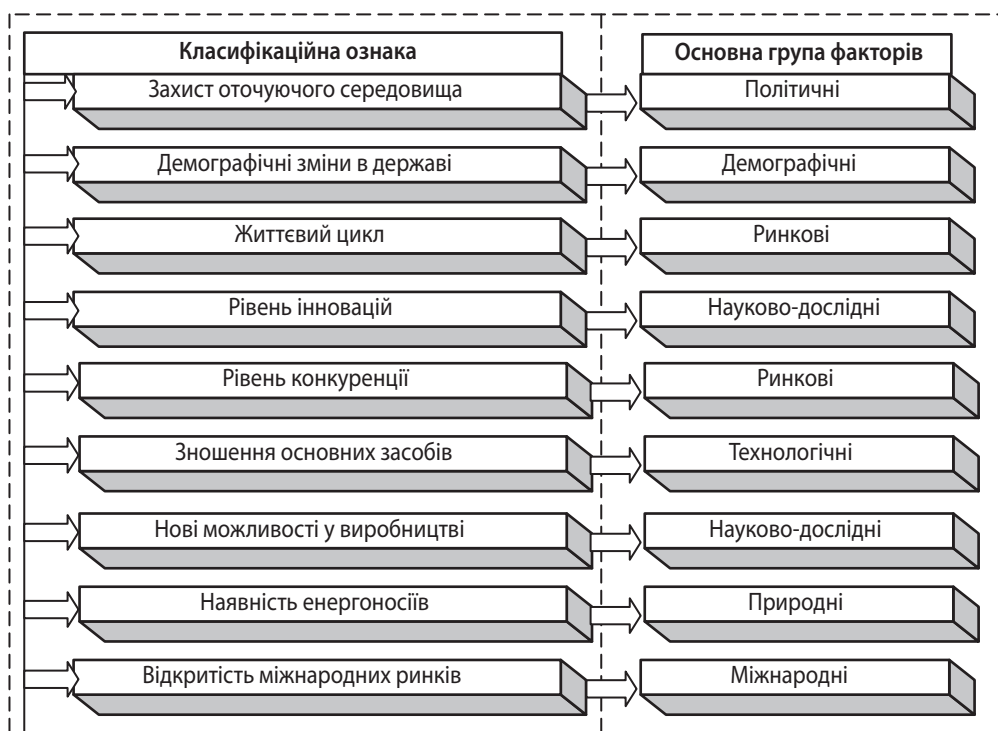


Рис. 2. Загальні фактори макросередовища підприємства

Джерело: авторська розробка.

До загальних факторів макросередовища підприємства відносяться рівень інновацій, відкритість міжнародних ринків, рівень конкуренції тощо. Також до цих факторів відноситься вплив політичної стабільності в державі, рівень науково-технічного прогресу, благодатні міжнародні та економічні відносини, соціальний рівень населення.

Домінантні макрофактори впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства наведено в табл. 1. Аналіз зовнішнього середовища дозволяє виявити визначальні фактори, встановити загрозу та можливості виникнення впливу негативних факторів на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку під-

приємства. До числа зовнішніх факторів, які здійснюють домінуючий вплив на підприємство, належать економічні, соціальні, науково-технічний прогрес, міжнародні, політичні, постачальники, споживачі. До факторів внутрішнього оточення підприємства належать технологічне забезпечення, стан фінансово-економічної стабільності підприємства.

До характеристик негативного впливу та причин кризового стану, зокрема, належить недосконала кадрова політика, яка призводить до некваліфікованого управління, низької виробничої дисципліни, соціальних труднощів і нездорового клімату в колективі в період трансформаційних процесів на підприємстві. Аналіз необхідно проводити,

Таблиця 1

Домінуючі макрофактори впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства

№ з/п	Назва групи факторів	Склад фактора
1	2	3
1	Економічні	Рівень інфляції
		Економічне зростання
		Сальдо платіжного балансу
		Рівень зайнятості
		Грошові доходи домогосподарств та їх розподіл
		Наявність і доступність кредитних засобів
		Рівень процентних ставок і капітал
		Співвідношення попиту та пропозиції на галузевому ринку
		Стан фінансової системи
		Підприємницька активність
		Державне регулювання економіки
2	Політичні	Політична стабільність
		Митне, податкове та інше законодавство
		Податкові важелі
		Система податкових пільг і заохочень
		Валютне регулювання
		Обмеження монополізму
		Захист конкуренції
		Принципи земельної політики держави
Ставлення держави до власності та підприємства		
3	Правові	Діяльність суду, прокуратури, органів внутрішніх справ, юстиції, арбітражу
4	Технологічні	Рівень розвитку технології
		Конкурентоспроможність технології на зовнішньому ринку
		Технологічні розробки та тенденції
5	Технічні	Технічний рівень машини, обладнання та предметів праці
		Технічний рівень нематеріальних активів
6	Науково-дослідні	Новизна конструкцій і технологій
		Наявність кваліфікованих спеціалістів у державі
		Рівень асигнувань на науково-дослідні та дослідно-конструкторські документи
7	Соціальні	Зміна соціальних настанов до культурних цінностей
		Споживацький вибір, звички, традиції та норми споживання
		Ставлення соціальних груп до підприємства
8	Культурні	Тенденції в стилях життя та моди
9	Демографічні	Демографічні тенденції

1	2	3
10	Міжнародні	Міжнародна політика
		Фінансова політика транснаціональних банків
		Укладення міжнародних договорів
		Тарифні угоди
		Організація сумісних підприємств
		Ліцензійна торгівля
		Створення вільних економічних зон
		Стратегічні зони господарювання
		Міжнародний маркетинг
		Міжнародна конкуренція
		Міжнародні інвестиції
		Відкритість міжнародних ринків
		Система державного регулювання зовнішньоекономічної
		Заходи інших держав із захисту внутрішнього ринку
		Фінансова неспроможність закордонних партнерів

Джерело: складено за [2–4; 7; 9; 10].

як правило, від загального до часткового, тобто починаючи з вивчення загального економічного стану підприємства в галузі, підвищуючи потім ступінь інформованості та конкретизації. При цьому об'єктами дослідження є всі елементи галузевого ринку і відносини, які на ньому виникають.

Таким чином, аналіз впливу факторів, які діють на підприємства, являє собою обробку системи показників, що їх характеризують. Домінантні внутрішні фактори впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства з виділенням класифікаційних ознак наведено на рис. 3.

Аналіз прояву домінантних зовнішніх факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства дозволяє виявити загрози та можливості підприємства.

До *загроз* слід віднести:

- ✦ очікування високих темпів інфляції;
- ✦ спад виробництва;
- ✦ підвищення рівня безробіття;
- ✦ зниження рівня кваліфікації;
- ✦ підвищення заборгованості по заробітній платі;
- ✦ підвищення податкового рівня;
- ✦ збільшення боргових зобов'язань.

До *можливостей* підприємства слід віднести:

- ✦ розвиток економічного середовища;
- ✦ стабільність валюти;
- ✦ стабільність банківської інформації;
- ✦ розвиток і вдосконалення торговельної мережі;
- ✦ підвищення рівнів доходів населення;

- ✦ розвиток науково-технічного прогресу у сфері виробництва;
- ✦ розвиток науково-технічної діяльності;
- ✦ лібералізацію зовнішньоекономічних зв'язків;
- ✦ інвестиційну привабливість;
- ✦ підвищення рівня мінімальної заробітної плати;
- ✦ підвищення рівня платоспроможності споживачів.

До числа внутрішніх факторів, які чинять найбільший вплив на підприємство, відносяться кадрові, технологічні та фінансово-економічні, в яких також виявляється загрози та можливості підприємства. До *загроз* слід віднести погіршення рівня продуктивності праці та рівня результативності господарської діяльності; до *можливостей* підприємства – рівень мотивації працівників та модернізацію виробництва.

Отже, класифікація факторів дозволяє вирішити важливе завдання: для того, щоб показники, які відібрані для оцінки діяльності підприємства, відображали ступінь ефективності реалізації обраної тактики та досягнення підвищення рівня інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства, необхідно запобігти впливу побічних і несуттєвих факторів для основних показників. Також класифікацію можна доповнити такими класифікаційними ознаками [5–7; 10]:

- 1) *за наслідками прояву* фактори можна поділити на *загальні* – фактори, які призводять до зниження рівня інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства; *специфічні* – фактори, дія яких погіршує діяльність окремої складової інноваційного за-

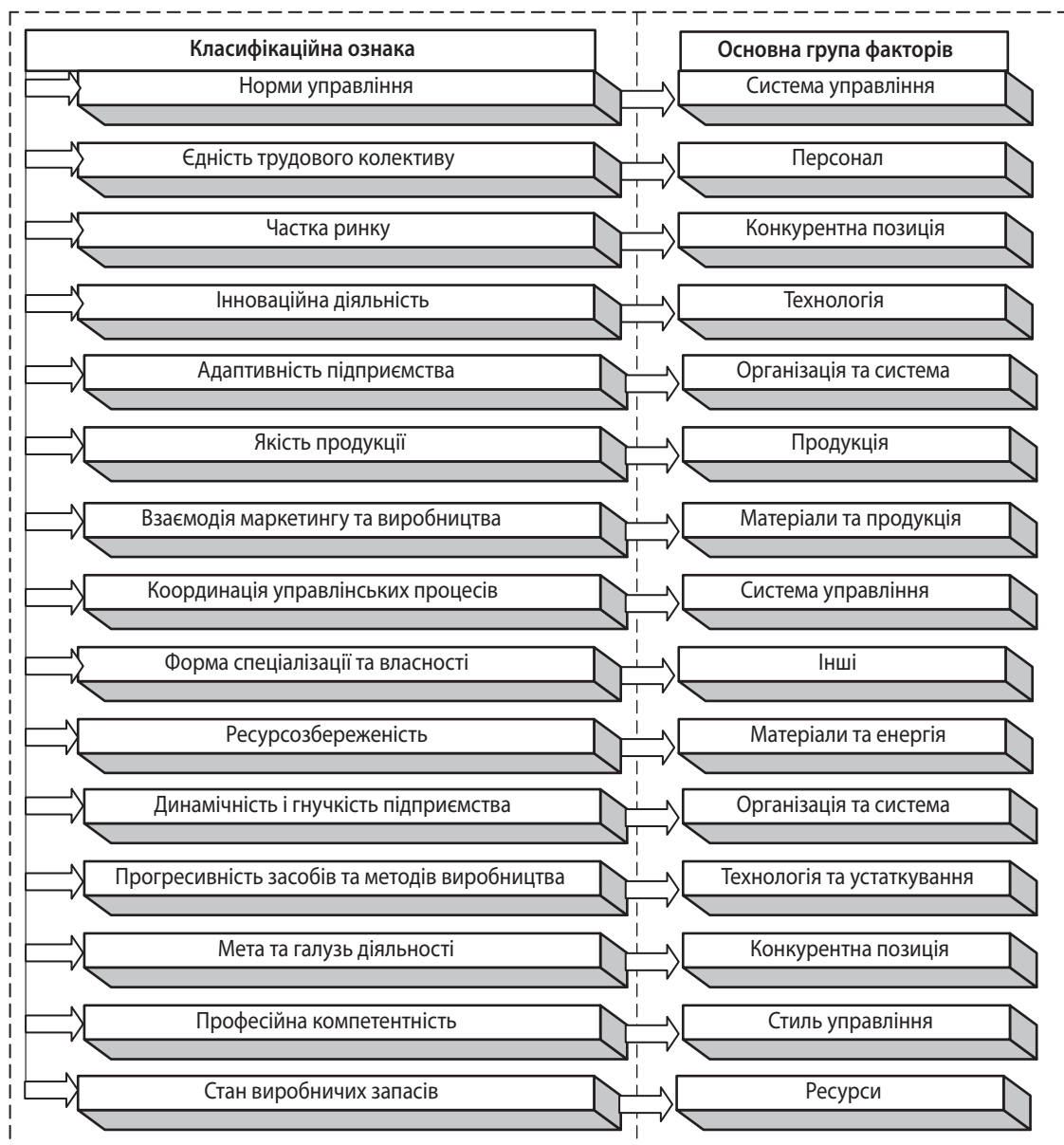


Рис. 3. Домінантні внутрішні фактори впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства

Джерело: авторська розробка.

- безпечення стійкого розвитку підприємства; індивідуальні – фактори, дія яких специфічна та спрямована на конкретне підприємство із загрозою банкрутства;
- 2) *за ступенем впливу* фактори можуть бути визначені як *основні* та *другорядні*;
 - 3) *за ступенем взаємообумовленості*: *незалежні* – визначаються певними подіями або тенденціями; *похідні* – є наслідком незалежних факторів у результаті дії причинно-наслідкового зв'язку;
 - 4) *за часом дії*: *постійні* – визначають загальний рівень загрози появи негативних явищ; *тимчасові* – посилюють рівень загрози внаслідок тих чи інших подій;
 - 5) *за визначенням*: *потенційні* – визначаються сутністю явищ і процесів, що зумовлюють імовірність виникнення ознак зниження рівня інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства; *фактичні* – є результатом дослідження процесу розвитку кризи конкретного підприємства, визначені під час перебігу проведення спеціального дослідження;
 - 6) *за місцем виникнення*: *внутрішні (ендогенні)* – їх виникнення залежить від діяльності підприємства, можливі внаслідок неправильних управлінських рішень, через недостатньо кваліфіковане керівництво та персонал, у зв'язку із непередбаченням несприятливих подій або загальним низьким рівнем розвитку підприємства; *зовнішні (екзогенні)* – їх виникнення

залежить не від діяльності підприємства, а від стану зовнішнього оточення, що не є сферою впливу підприємства.

Наведену класифікацію необхідно доповнити також класифікаційною ознакою «за можливістю управління»: фактори, що підлягають управлінню, поява яких, як правило, прогнозується та щодо яких застосовуються необхідні методи управління інноваційним забезпеченням стійкого розвитку для їх коригування та спрямування розвитку в необхідне русло для недопущення негативної ситуації; фактори, що не підлягають управлінню, поява яких може бути не прогнозованою, застосування розроблених заздалегідь методів управління є складним, а в деяких випадках неефективним.

ВИСНОВКИ

Перелік факторів впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства завжди індивідуальний і залежить від внутрішніх можливостей підприємства протидіяти факторам потенційної загрози. Зовнішні фактори характеризують загальні умови погіршення ситуації, однак при належному керівництві, досконалій організації та прийнятті кваліфікованих рішень підприємство має можливість уникнути негативного впливу на рівень інноваційного забезпечення стійкого розвитку підприємства, незважаючи на значний вплив зовнішнього оточення. Адаптація банкрутства значною мірою обумовлена внутрішніми причинами, і, перш за все, – неефективним менеджментом. Усі інші причини є наслідком внутрішніх факторів через помилки та неефективні управлінські рішення. Наведені класифікації не є постійними, вони змінюються в часі, зокрема залежно від етапу життєвого циклу ринкового товару. Але представлені класифікаційні ознаки мають універсальний перелік, що підвищує можливість прогнозування рівня загального розвитку підприємства. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Безугла Ю. Є. Стратегічні орієнтири управління змінами фінансових процесів підприємства // *Стойкий розвиток в умовах соціально-орієнтованої економіки* : колективна монографія / за ред. В. В. Прохорова. Харків : Смуґаста типографія, 2016. С. 274–281.
2. Данильченко В. О. Вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на ефективність фінансово-економічної діяльності підприємств гуртової торгівлі. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 1. С. 133–143.
3. Дзюба С., Гайдай І. Загальна характеристика зовнішнього середовища функціонування підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. № 1. С. 144–156.
4. Кіпа Д. Визначення впливу зовнішнього середовища на формування конкурентної стратегії підприємства. *Бізнес Інформ*. 2014. № 9. С. 322–329. URL: https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2014-9_0-pages-322_329.pdf

5. Кривов'язюк І. В., Стрільчук Р. М. Сутність та класифікаційні підходи до видової характеристики стратегічних можливостей підприємства. *Економічний форум*. 2016. № 4. С. 150–157.
6. Прохорова В. В., Мушнікова С. А. Формування системи управлінських інновацій на промислових підприємствах на основі синергетичного підходу : монографія. Харків : НТМТ, 2013. 264 с.
7. Тесленок І. М., Кримська Л. О. Стратегічний аналіз зовнішнього середовища в системі управління промисловим підприємством : монографія. Запоріжжя : ЗНТУ, 2012. 110 с.
8. Бурий С. А. Інноваційний потенціал у сфері готельно-ресторанного бізнесу та туризму. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2014. № 5. Т. 2. С. 201–205. URL: http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/4042/1/Vchnu_ekon_2014_5%282%29_47.pdf
9. Вікарчук О. І. Інноваційний потенціал: основа розробки стратегії розвитку підприємства. *Вісник Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»*. 2009. № 8 : Технічний прогрес і ефективність виробництва. С. 136–143. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/7755/1/Стаття%20Харків.pdf>
10. Воронжак П. В. Організаційні та економічні інструменти стратегії інноваційного розвитку промислового підприємства : автореф. дис. ... канд. екон. наук : 08.00.04. Одеса, 2015. 24 с.

Науковий керівник – Карлова О. А., доктор економічних наук, професор кафедри економіки та менеджменту Української інженерно-педагогічної академії (Харків)

REFERENCES

- Bezuhla, Yu. Ye. "Stratehichni oriientyry upravlinnia zminamy finansovykh protsesiv pidpriemstva" [Strategic Guidelines for Managing Changes in the Financial Processes of the Enterprise]. In *Stiikiy rozvytok v umovakh sotsialno-oriientovanoi ekonomiky*, 274-281. Kharkiv: Smuhasta typhografia, 2016.
- Buryi, S. A. "Innovatsiynyi potentsial u sferi hotelno-restorannoho biznesu ta turyzmu" [Innovative Potential in the Sphere of Hotel and Restaurant Business and Tourism]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriya «Ekonomiczni nauky»*. 2014. http://elar.khnu.km.ua/jspui/bitstream/123456789/4042/1/Vchnu_ekon_2014_5%282%29_47.pdf
- Danylchenko, V. O. "Vplyv zovnishnikh i vnutrishnikh chynnykiv na efektyvnist finansovo-ekonomichnoi diialnosti pidpriemstv hurtovoi torhivli" [Influence of External and Internal Factors upon Efficiency of Financial and Economic Activity of Wholesale Trade Enterprises]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 1 (2012): 133-143.
- Dziuba, S., and Haidai, I. "Zahalna kharakterystyka zovnishnyoho seredovyshcha funktsionuvannia pidpriemstv" [General Description of External Environment of Enterprises' Functioning]. *Aktualni problemy ekonomiky*, no. 1 (2012): 144-156.
- Kipa, D. "Vyznachennia vplyvu zovnishnyoho seredovyshcha na formuvannia konkurentnoi stratehii pidpriemstva" [Definition of Environmental Influence on the

- Formation of the Competitive Strategy of the Enterprise]. *Biznes Inform.* 2014. https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2014-9_0-pages-322_329.pdf
- Kryvoviazuk, I. V., and Strilchuk, R. M. "Sutnist ta klasyfikatsiini pidkhody do vydovoi kharakterystyky stratehichnykh mozhlyvostei pidpriemstva" [The Essence and Classification Approaches to Characteristics of Types of Strategic Opportunities of the Enterprise]. *Ekonomichnyi forum*, no. 4 (2016): 150-157.
- Prokhorova, V. V., and Mushnykova, S. A. *Formuvannia systemy upravlynskykh innovatsii na promyslovykh pidpriemstvakh na osnovi synerhetychnoho pidkhodu* [Formation of a System of Managerial Innovations at Industrial Enterprises on the Basis of a Synergetic Approach]. Kharkiv: NTMT, 2013.

- Teslenok, I. M., and Krymska, L. O. *Stratehichniy analiz zovnishnyoho seredovyscha v systemi upravlinnia promyslovykh pidpriemstv* [Strategic Analysis of the External Environment in the Management System of an Industrial Enterprise]. Zaporizhzhia: ZNTU, 2012.
- Vikarchuk, O. I. "Innovatsiinyi potentsial: osnova rozrobky stratehii rozvytku pidpriemstva" [Innovative Potential: The Basis for Developing an Enterprise Development Strategy]. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu «Kharkivskiy politekhnichnyi instytut»*. 2009. <http://eprints.zu.edu.ua/7755/1/Стаття%20Харків.pdf>
- Voronzhak, P. V. "Orhanizatsiini ta ekonomichni instrumenty stratehii innovatsiynoho rozvytku promyslovoho pidpriemstva" [Organizational and Economic Tools of the Strategy of Innovative Development of an Industrial Enterprise]: *avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk* : 08.00.04, 2015.

УДК 338.2
JEL: D24; D92; L64; P42

АНАЛІЗ ПЕРЕДУМОВ МОТИВАЦІЙНОГО УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДІВНОЇ ГАЛУЗІ

©2020 КОВАЛЬЧУК А. М.

УДК 338.2
JEL: D24; D92; L64; P42

Ковальчук А. М. Аналіз передумов мотиваційного управління економічною безпекою підприємств машинобудівної галузі

Метою статті є аналіз зовнішнього середовища діяльності підприємств машинобудівної галузі в контексті економічної безпеки та виявлення передумов мотиваційного управління економічною безпекою підприємства. Сьогодні ефективне управління економічною безпекою підприємства є одним із усталених імперативів, які передбачають його сталий розвиток і захист інтересів перед викликами сучасності. Промислові підприємства діють в умовах постійної невизначеності та мінливості, що сприяє пошуку дієвих інструментів для забезпечення належного рівня захищеності економічних інтересів конкретної господарської одиниці та галузі в цілому. У статті проаналізовано деякі показники діяльності підприємств машинобудівної галузі України. Зроблено висновок, що, попри скорочення таких показників, як частка переробної галузі у ВВП країни, кількість зайнятого населення на підприємствах галузі та кількість підприємств, інші, не менш важливі показники, демонструють зростання. Ідеться, насамперед, про зростання обсягів реалізованої продукції, чистого прибутку та рентабельності, що свідчить про наявний потенціал галузі до впровадження саме мотиваційного управління економічною безпекою, адже воно передбачає забезпечення не лише інтересів власників підприємств, але й усіх елементів системи економічної безпеки. Перспективами подальших досліджень у даному напрямі є визначення основних елементів, етапів та методів впровадження на підприємствах машинобудування мотиваційного управління економічною безпекою.

Ключові слова: підприємство, машинобудування, економічна безпека, мотиваційне управління економічною безпекою підприємства.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-256-262>

Рис.: 6. **Бібл.:** 12.

Ковальчук Альона Миколаївна – старший викладач кафедри економіки повітряного транспорту, Національний авіаційний університет (просп. Любомира Гузара, 1, Київ, 03680, Україна)

E-mail: alenam9697@gmail.com

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-9059-8303>

UDC 338.2
JEL: D24; D92; L64; P42

Kovalchuk A. M. Analyzing Preconditions for Motivational Management of the Economic Security of Enterprises in the Machine-Building Industry

The article is aimed at analyzing the external operational environment of machine-building enterprises in the context of economic security and identifying the prerequisites for motivational management of the economic security of enterprise. Nowadays, effective management of the economic security of enterprise is one of the established imperatives that provide for the sustainable development and protection of the enterprise's interests in the face of the contemporary challenges. Industrial enterprises operate in conditions of constant uncertainty and variability, which contributes to the search for effective instruments to ensure the proper level of protection of economic interests of a particular economic entity and industry in general. The article analyzes some indicators of activity of enterprises of machine-building industry of Ukraine. It is concluded that, despite the reduction of indicators such as the share of the processing industry in the GDP of the country, the number of employed people in the enterprises of the industry and the number of enterprises, along with the other, equally important indicators, show growth. First of all, it's a question of the growth of sales volumes, net profit and profitability, which indicates the existing potential of the industry to implement the motivational management of economic security, because it provides not only for satisfying interests of the owners of enterprises, but also of all elements of the economic security system. Prospects for further research in this direction are the definition of the main elements, stages and methods of implementation of motivational management of economic security at machine-building enterprises.